

KĨ NĂNG PHỐI HỢP CỦA GIÁO VIÊN MẦM NON VỚI PHỤ HUYNH TRONG CHĂM SÓC, GIÁO DỤC TRẺ

NGUYỄN THỊ DU*

Nhận bài ngày: 18/09/2017; ngày sửa chữa: 21/09/2017; ngày duyệt đăng: 02/10/2017.

Abstract: For preschool education, working with parents in child care and education has a significant implication to improve the quality of child care and education. This creates the connection and consistence between the preschool and the family on the content, modes and methods of child care and education. In addition, it not only facilitates child physical, intellectual, feeling and aesthetic development in order to make contribution to good implementation of child educational program but also makes parents and the community raise awareness of preschool education, making contribution to high quality of child care and education.

Keywords: Preschool teacher, coordination, child education, care.

1. Đặt vấn đề

Trong môi trường xã hội mà trẻ sống, học tập và phát triển, bên cạnh các mặt tác động tốt, ảnh hưởng tích cực, luôn luôn tồn tại, hàm chứa các yếu tố có thể gây nguy hại đến sự phát triển nhân cách của trẻ. Với đặc điểm hiếu động và ít vốn sống, trẻ dễ bắt chước theo, dần dần trở thành thói quen xấu, tác động tiêu cực đến sự phát triển nhân cách của trẻ. Nhất là khi thiếu sự phối hợp đúng đắn, thống nhất tác động giáo dục giữa nhà trường và gia đình thì hậu quả xấu trong giáo dục sẽ xuất hiện và hậu quả sẽ rất tai hại. Trong lí luận cũng như thực tiễn giáo dục, sự thống nhất tác động giáo dục từ *nhà trường - gia đình - xã hội* được xem là vấn đề có tính nguyên tắc đảm bảo cho mọi hoạt động giáo dục có điều kiện đạt hiệu quả tốt. Việc tổ chức kết hợp các lực lượng giáo dục, gia đình có vai trò và tác động vô cùng quan trọng, là trọng tâm của các hoạt động kết hợp. Gia đình là nơi trẻ được sinh ra, lớn lên và hình thành nhân cách. Vì vậy, ảnh hưởng giáo dục của gia đình đến với trẻ là đầu tiên và sớm nhất. Giáo dục trẻ trong gia đình không phải chỉ là việc riêng tư của bố mẹ, mà còn là trách nhiệm đạo đức và nghĩa vụ công dân của những người làm cha mẹ; được xác định trong nhiều văn bản pháp luật ở nước ta (như trong *Hiến pháp, Luật Hôn nhân và gia đình, Luật Bảo vệ chăm sóc và giáo dục trẻ em...*) gắn với quan hệ "máu mủ ruột thịt" và tình yêu thương sâu sắc của ông bà, cha mẹ với con cái nên giáo dục gia đình mang tính xúc cảm mạnh mẽ, có khả năng cảm hóa lớn nhất. Tùy vào điều kiện kinh tế, đời sống của mỗi gia đình mà việc tiến hành giáo dục trong các giai đoạn phát triển của trẻ có các nội dung, hình thức, nhiệm vụ khác nhau. Ngay khi trẻ đang nằm nôi, bố

mẹ đã phải dạy trẻ biết yêu thương, vui cười thông qua việc chơi và trò chuyện với trẻ, dạy cách sinh hoạt thông qua việc cho bé ăn, ngủ, vệ sinh... Đặc biệt, với lứa tuổi mầm non, phụ huynh cần phối hợp với nhà trường quan tâm đến các mặt sau đây của trẻ: Chế độ ăn uống, sinh hoạt, việc rèn luyện các giác quan, phát triển ngôn ngữ; dạy trẻ cách ứng xử đúng đắn, giáo dục lòng thương yêu đối với sự vật và con người xung quanh mình. Từ những vấn đề đó mà người làm công tác chăm sóc, giáo dục (CS,GD) trẻ phải biết cần làm gì, cần phối hợp với phụ huynh của trẻ như thế nào, để cùng thống nhất các phương pháp, biện pháp trong CS,GD trẻ đạt kết quả cao; phải biết làm gì để tránh tối đa các tình huống xấu có thể xảy ra với nghề nghiệp, với trẻ; xác định được các vấn đề liên quan để từ đó quan tâm và có những kĩ năng (KN) cơ bản khi phối hợp với phụ huynh trong CS,GD trẻ.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số KN nghề nghiệp cần có đối với giáo viên mầm non (GVMN):

- *Những KN nghề nghiệp sư phạm:* Hát, múa, kể chuyện, chơi được nhạc cụ cơ bản, làm đồ chơi cho trẻ là những điều mà GVMN được dạy khi còn ngồi trên ghế nhà trường, những KN này đòi hỏi các GVMN phải thành thạo.

- *KN giao tiếp với trẻ nhỏ:* GVMN giỏi, có trình độ chuyên môn và yêu nghề sẽ được trẻ em yêu quý; vì vậy, hãy rèn luyện và hoàn thiện về khả năng giao tiếp với trẻ nhỏ, nếu như không có KN này GVMN sẽ trở nên vô cảm với trẻ, với nghề nghiệp của mình.

- *Giao tiếp với đồng nghiệp:* Khi dạy trong một trường mầm non, bên cạnh việc giao tiếp với các trẻ,

* Trường Cao đẳng Sư phạm Bắc Ninh

GVMN còn phải tạo dựng và duy trì mối quan hệ thân thiết với đồng nghiệp. Đây là việc làm rất quan trọng, có lợi cho công việc, tạo dựng được mối quan hệ tốt đẹp sẽ giúp GVMN biết được tính cách cũng như tâm lí của mỗi trẻ; từ đó dễ dàng hơn trong việc chăm sóc và quản lí các trẻ.

- *KN xây dựng và lập kế hoạch thực hiện chương trình GDMN:* GVMN phải biết thiết kế bài dạy, tổ chức vui chơi cho trẻ, có kế hoạch về các hoạt động cụ thể trong từng ngày để giúp trẻ vui vẻ, không nhàm chán; giáo viên giỏi sẽ biết cách làm mới bản thân cũng như phương pháp dạy mỗi ngày.

- *KN về y tế, sơ cứu của GVMN:* Dạy cho trẻ phải làm gì khi gặp tai nạn và bản thân cũng biết cần làm gì, nắm vững cách sơ cứu cho trẻ nhỏ cũng là điều vô cùng quan trọng.

- *Sử dụng thành thạo máy tính:* Hiện nay, việc soạn giáo án, tìm kiếm thông tin hầu như đều được thực hiện trên máy tính, chủ yếu sử dụng các phần mềm Word, PowerPoint và một số phần mềm hỗ trợ soạn thảo bài giảng dành cho GVMN. Nắm được các KN cơ bản này sẽ giúp các GVMN tiết kiệm được thời gian và công sức trong công việc.

2.2. Một số KN phối hợp giữa GVMN với phụ huynh của trẻ:

- *Hiểu được sự cần thiết và yêu cầu phối hợp giữa GVMN và phụ huynh của trẻ trong CS, GD trẻ.* Mỗi GVMN cần xây dựng mối quan hệ và sự phối hợp tốt với phụ huynh của trẻ trong CS, GD trẻ. Phụ huynh là người hiểu trẻ và dành nhiều thời gian cho trẻ, có thể chia sẻ thông tin về trẻ để GVMN có thể giúp trẻ nhận được sự giáo dục phù hợp và thống nhất. Nhiều kiến thức, KN trẻ học cần được củng cố, áp dụng tại gia đình, nên sự phối hợp giữa GVMN và phụ huynh giúp giải quyết các tình huống/vấn đề, tạo môi trường học tập tốt cho mọi trẻ. Sự phối hợp cùng nhau giữa GVMN và phụ huynh của trẻ giúp phụ huynh nhận ra khả năng của mình và nâng cao kiến thức, KN cho họ trong CS, GD trẻ. Sự tham gia của gia đình trẻ có mối liên hệ với thành tích học tập của trẻ sau này và cơ hội thành công của trẻ.

- *Hiểu và biết những yêu cầu của việc phối hợp giữa GVMN và phụ huynh trẻ trong CS, GD trẻ.* GVMN cần phải tôn trọng đặc điểm và các giá trị của gia đình trẻ, cùng chia sẻ trách nhiệm và hợp tác, giúp phụ huynh thực hiện chức năng của mình tốt hơn; tập trung vào việc giáo dục trẻ, giáo viên cần trao đổi những hành vi, hành động của trẻ ở trường mầm non nhưng phải thành thực.

- *Biết các lực lượng tham gia vào sự phối hợp giữa GVMN và phụ huynh của trẻ.* Việc CS, GD trẻ là trách nhiệm của toàn xã hội, nhưng trong hoàn cảnh cụ thể, môi trường chăm sóc cụ thể thường gồm: GVMN, phụ huynh, Ban Giám hiệu nhà trường, Ban đại diện phụ huynh là những lực lượng tham gia chính vào sự phối hợp CS, GD trẻ.

- *KN tìm hiểu đặc điểm, mối quan tâm của gia đình trẻ.* Vai trò của GVMN không chỉ dừng lại ở việc CS, GD trẻ, mà phải luôn có trách nhiệm tìm hiểu hoàn cảnh, đặc điểm về văn hóa - xã hội của gia đình trẻ, trình độ giáo dục, nghề nghiệp của phụ huynh, phong tục, tập quán và lối sống gia đình, điều kiện kinh tế, điều kiện sống của gia đình, số người trong gia đình và cơ cấu gia đình, môi trường giáo dục trẻ tại gia đình, sự kì vọng của cha mẹ đối với trẻ thì mới có thể đạt đến đỉnh cao của giáo dục. Từ đó, GVMN có thể nắm bắt được mối quan tâm của phụ huynh đến một số nội dung như: Khả năng tham gia của con họ trong nhóm lớp? Sự chấp nhận của môi trường tập thể? Thời gian của cô dành cho con họ như thế nào? Con họ tiếp thu kiến thức của cô và hòa đồng với bạn bè ra sao?... Điều này, giúp GVMN chủ động trong quá trình giao tiếp và trò chuyện với phụ huynh hơn về tình hình các trẻ ở trường mầm non.

- *KN duy trì giao tiếp thường xuyên với phụ huynh trẻ.* Một trong những nguyên tắc GVMN giao tiếp với phụ huynh có hiệu quả đó là: *Chấp nhận / Lắng nghe / Khuyến khích / Có định hướng / Cùng mục tiêu.* Cụ thể là:

+ Duy trì liên lạc với phụ huynh trẻ càng nhiều càng tốt, giáo viên (GV) không nên chỉ liên lạc với phụ huynh khi trẻ có vấn đề.

+ Khi giao tiếp với phụ huynh của trẻ, cần thể hiện sự quan tâm của mình với những nhu cầu của trẻ hơn là việc đổ lỗi hoặc chỉ trích phụ huynh đối với những vấn đề của trẻ.

+ Tôn trọng, không phân biệt, không kì thị và định kiến với phụ huynh của trẻ, chia sẻ cảm xúc, hỗ trợ, động viên và thành thật với phụ huynh của trẻ.

+ Khi phụ huynh tiếp cận với GV để phản nản một vấn đề nào đó của trẻ ở trường mầm non, GV nên thừa nhận tâm trạng của phụ huynh, chia sẻ quan điểm và trải nghiệm, tránh phê phán hay lơ đi.

+ GVMN nên mô tả các hoạt động của nhà trường với phụ huynh của trẻ, có thể mời họ đến quan sát và tham gia vào một số hoạt động của trẻ tại lớp học.

- *KN phối hợp và hỗ trợ phụ huynh CS, GD trẻ tại gia đình.* GVMN cần có kế hoạch thông báo cho phụ huynh trẻ về các mục tiêu giáo dục cho trẻ ở

trường, gợi ý cho phụ huynh biết các hoạt động có thể tổ chức cho trẻ tại gia đình. Khuyến khích phụ huynh thông báo cho GV về những thay đổi trong sinh hoạt hàng ngày của trẻ ở gia đình. Chia sẻ thông tin về những tiến bộ của trẻ, giúp phụ huynh nhận ra những tiến bộ dù rất nhỏ của trẻ để tạo niềm tin cho họ. Cung cấp thông tin, hướng dẫn KN cho phụ huynh. Hướng dẫn, làm mẫu, giải thích cho phụ huynh một cách đơn giản, phù hợp với khả năng của họ, cung cấp tài liệu về CS, GD trẻ cho phụ huynh (nếu có thể).

- *KN khuyến khích phụ huynh tham gia vào các hoạt động của trường/lớp.* Mời phụ huynh đến thăm và tham gia vào lớp học của con càng nhiều càng tốt. Thu hút phụ huynh tham gia các hoạt động dọn dẹp, sắp xếp lớp học, trang trí... Cha mẹ có thể tham gia làm trợ giảng nếu phù hợp, hay cùng tham gia vào các hoạt động can thiệp cá nhân cho trẻ (nếu có).

- *KN giải đáp những mối quan tâm của phụ huynh.* Một số điều *phụ huynh* thường quan tâm gồm: Con họ có học những hành vi không phù hợp từ các trẻ khác không?; quá trình vui chơi, học tập của con họ ở trên lớp như thế nào?; thời gian của GV dành cho con họ là bao lâu?... Là GVMN, hãy giải thích bình tĩnh, có lí và khách quan, giúp cha mẹ trẻ nhận thấy những lợi ích thiết thực đối với con họ khi được đến trường mầm non.

- *KN giao tiếp, giải quyết tình huống có liên quan đến trẻ:* + Phân tích cho phụ huynh hiểu rằng: trường học là dành cho mọi trẻ em, nhà trường không được phép hạn chế nhu cầu học tập của trẻ vì bất cứ lí do gì; + Giúp phụ huynh của trẻ nhận ra môi trường giáo dục cần thiết trong trường mầm non; + Chia sẻ với phụ huynh của trẻ về những hành vi mà con họ đã làm được, khơi gợi ở họ sự tự hào về điều trẻ đã làm được; + Tạo cơ hội cho phụ huynh quan sát các trẻ đã học cùng nhau như thế nào ở lớp; + Khi gặp khó khăn, hãy chia sẻ với các đồng nghiệp có kinh nghiệm hơn và Ban Giám hiệu hoặc Ban đại diện phụ huynh để tìm cách giải quyết phù hợp.

- *KN phối hợp với Ban đại diện phụ huynh:* + Duy trì liên lạc thường xuyên với Ban đại diện phụ huynh; + Huy động sự tham gia của Ban đại diện phụ huynh vào các công việc của trường, lớp; + Chia sẻ thông tin với Ban đại diện khi có tình huống nảy sinh trong mối quan hệ với các phụ huynh của trẻ trong lớp; + Phối hợp với các phụ huynh để tuyên truyền, vận động, thuyết phục phụ huynh khác trong lớp, tạo sự đồng thuận cho việc CS, GD trẻ ở trường mầm non cũng

như ở gia đình, xã hội để đạt kết quả giáo dục như mong muốn.

3. Kết luận

Ý nghĩa sâu sắc của việc phối hợp các lực lượng giáo dục đã được Bác Hồ khẳng định: “*Giáo dục trong nhà trường chỉ là một phần, còn cần có sự giáo dục ngoài xã hội và trong gia đình để giúp cho việc giáo dục trong nhà trường được tốt hơn. Giáo dục trong nhà trường dù tốt đến mấy, nhưng thiếu giáo dục trong gia đình và ngoài xã hội thì kết quả cũng không hoàn toàn*”[1; tr 591]. Và trong bài viết này tác giả cũng mới chỉ đưa ra ý kiến của bản thân về một số KN cần có của GVMN khi phối, kết hợp với phụ huynh của trẻ trong CS, GD trẻ cùng mong muốn được chia sẻ cũng như nhận được ý kiến góp ý của độc giả quan tâm đến bậc học này. □

Tài liệu tham khảo

- [1] *Hồ Chí Minh toàn tập* (tập 10, 2011). NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [2] Bộ GD-ĐT (2009). *Chương trình Giáo dục mầm non*. NXB Giáo dục Việt Nam.
- [3] Chu Mạnh Nguyên (2005). *Giáo trình bồi dưỡng hiệu trưởng mầm non*. NXB Hà Nội.
- [4] Nguyễn Ánh Tuyết (2008). *Tâm lí học trẻ em lứa tuổi mầm non*. NXB Đại học Sư phạm.
- [5] Nguyễn Thị Hòa (2009). *Giáo trình giáo dục học mầm non*. NXB Đại học Sư phạm.
- [6] Bộ GD-ĐT (2001). *Hướng dẫn thực hiện đổi mới hình thức tổ chức hoạt động giáo dục trẻ mẫu giáo*. NXB Giáo dục.

KÍNH MỜI BẠN ĐỌC ĐẶT MUA TẠP CHÍ GIÁO DỤC NĂM 2018

Tạp chí Giáo dục ra 1 tháng 2 kì, đặt mua thuận tiện tại các bưu cục địa phương (**Mã số C192**) hoặc đặt mua trực tiếp tại Tòa soạn (số lượng lớn) theo địa chỉ: **TẠP CHÍ GIÁO DỤC, 4 Trịnh Hoài Đức, quận Đống Đa, Hà Nội.**

Kính mời bạn đọc, các đơn vị giáo dục, trường học đặt mua **Tạp chí Giáo dục năm 2018**. Mọi liên hệ xin gửi về địa chỉ trên hoặc liên lạc qua số điện thoại: 024.37345363; Fax: 024.37345363.

Xin trân trọng cảm ơn.

TẠP CHÍ GIÁO DỤC